

emcdda.europa.eu

TIEDOTE

Johtaja Wolfgang Götz Euroopan huumeaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus

Tiedotteen aiheena on
Vuosiraportti 2008: Huumeongelma Euroopassa
Ei julkaistavaksi ennen: klo 10.00 (Keski-Euroopan aika) — 6.11.2008

Huumeongelma on niin monitahoinen kysymys, että voidaksemme käydä siitä tietoon perustuvaa, hedelmällistä ja järkevää keskustelua meidän on ensin analysoitava rauhassa, mitä tämän hetken huumetilanteesta tiedetään. Tällainen analyysi tarjoaa tosiasioita mielipiteiden tueksi ja varmistaa, että vaikeiden poliittisten päätösten tekijöillä on selkeä käsitys tarjolla olevista vaihtoehdoista ja niiden eduista. Näihin lähtökohtiin perustuu *Vuosiraportti 2008: Huumeongelma Euroopassa*, joka meillä on ilo esitellä tänään Brysselissä.

Viime vuoden aikana niin Euroopassa kuin koko maailmassakin on pohdittu enemmän kuin koskaan, millaisia tuloksia huume politiikalla on tähän mennessä saavutettu ja mihin suuntaan sitä olisi kehitettävä tulevaisuudessa. EMCDDA on ollut aktiivisesti työssä mukana molemmilla tasoilla. Erityisesti se on antanut teknistä tukea Euroopan komissiolle EU:n nykyisen huumeaineita koskevan toimintasuunnitelman (2005–08) arvioinnissa sekä maailman huumeongelmaa käsitelleessä vuoden 1998 YK:n yleiskokouksen ylimääräisessä istunnossa (UNGASS) asetettujen tavoitteiden edistymisen seurannassa ⁽¹⁾.

On miellyttävää huomata, että kansainvälisessä vertailussa Eurooppa erottuu edukseen maailman kehittyneimpien seurantavalmiuksiensa ansiosta. Pyrimme kuitenkin jatkuvasti parantamaan saatavilla olevan tiedon laatua ja merkittävyyttä poliittisen päätöksenteon ja käytännön tueksi koko EU:n alueella.

Nyt käsillä oleva raportti osoittaa, että vaikka huumeiden käyttö on edelleen historiallisen korkealla tasolla, tilanne näyttää kuitenkin olevan vakiintumassa. Yleinen arviomme on, että useimpien huumeidenkäyttömuotojen osalta merkittävää kasvua ei ole tapahtunut, ja joidenkin osalta suuntaus on jopa laskeva. Esimerkiksi amfetamiinin ja ekstaasin käyttöä kuvaavat indikaattorit osoittavat tilanteen pysyneen yleisesti ennallaan tai käyttömäärien alkaneen vähentyä. Lisäksi viimeisimpien tietojen mukaan näyttää yhä vahvemmin siltä, että joissakin maissa nuorten kannabiksen käyttö olisi vakiintumassa tai alkanut jopa vähentyä.

Hoidon saatavuus on toki edelleen riittämätöntä, mutta tilanne paranee koko ajan, ja joissakin maissa on jo päästy siihen tilanteeseen, että useimmat heroiinin käyttäjät, jotka joskus määriteltiin piilopopulaatioksi, hyödyntävät ainakin jonkinlaisia palveluja. Vielä jokunen vuosi sitten pistoskäyttäjien hiv-tartunnat olivat suurin huolenaihe huume poliittisessä keskustelussa, mutta nyt huumeidenkäyttöön liittyvien uusien tartuntojen määrä on vähentynyt ja vähenee edelleen.

EU:n jäsenvaltiot ovat alkaneet puuttua ongelmaan entistä yhtenäisemmin. Tällä hetkellä 26 EU:n jäsenvaltiota sekä Kroatia, Turkki ja Norja ovat laatineet oman kansallisen huumeaineepoliittisen asiakirjansa (vuonna 1995 näitä maita oli 10), ja niiden rakenne noudattelee entistä enemmän EU:n huumeaineita koskevan toimintasuunnitelman mallia. Viime vuonna myös kansallisen tason päätöksenteossa on oltu ennennäkemättömän aktiivisia: noin puolet (13) EU:n jäsenvaltioista tarkistaa tai uudistaa parhaillaan huumeaineepoliittisia asiakirjojaan.

On tärkeää huomata tämä myönteinen kehitys, mutta samalla muistettava, että muutosalttiin luonteensa vuoksi huumeongelma synnyttää jatkuvasti uusia huolenaiheita ja haasteita. Esimerkkeinä nykyisistä huolenaiheista mainittakoon huolestuttavat merkit heroiinista, kokaiinin käytön jatkuva lisääntyminen, C-hepatiittiviruksen (HCV) korkea yleisyys pistoskäyttäjien keskuudessa, huumekuolemien suuri määrä sekä lisääntyneet ilmoitukset synteettisten opioidien, kuten fentanyylin, laittomasta valmistuksesta ja kulkeutumisesta huumausainekäyttöön. Lisäksi raportissa tuodaan esiin, että EU:n jäsenvaltioissa tehtyjä huumerikoksia koskevat ilmoitukset ovat lisääntyneet keskimäärin 36 prosenttia vuosina 2001–06. Tänäään *Vuosiraportin* ohella julkaistussa katsauksessa ⁽²⁾ kiinnitetään erityistä huomiota myös haavoittuvimpien nuorten erityiseen riskiin ajautua huumeiden ongelmakäyttöön.

Näihin ongelmiin liittyy läheisesti myös tämänhetkisessä huumeepoliittisessa keskustelussa usein esiin tuleva aihe, Euroopan huumeongelmasta aiheutuvat kustannukset, joita käsitellään monin paikoin tässä raportissa ⁽³⁾. Viime vuoden aikana EMCDDA on pyrkinyt löytämään ja testaamaan yhteisiä välineitä, jotka helpottavat tietojen keräämistä huumausaineisiin liittyvistä julkisista menoista Euroopan unionissa. Tämä työ on vasta aloitettu, mutta ensimmäisten arvioiden perusteella näyttää siltä, että huumeongelmasta aiheutuvat julkiset menot saattavat merkitä keskimäärin noin 60 euron kustannuksia EU:n kansalaista kohti vuodessa.

Vielä vaikeampaa on mitata huumeidenkäytön aiheuttamia haittoja: traagiset kuolemat, huumeisiin liittyvä rikollisuus, huumeiden tuotannon tai myynnin paikallisyhteisöille aiheuttamat kielteiset vaikutukset ja se, miten huumausainekauppa horjuttaa tuottaja- ja läpikulkumaiden sosiaalista kehitystä ja poliittista vakautta. Ongelman sivuvaikutuksia mietittäessä on hyvä muistaa, miten huolestuttavia seurauksia esimerkiksi kokaiinin kuljettamisella Länsi-Afrikan kautta on ollut.

Lopuksi tarkastellaan Euroopan maissa tehtävää huumeisiin liittyvää tutkimusta. Se tuottaa tärkeää tietoa, jonka avulla voidaan kuvata ja ymmärtää laittomien huumausaineiden vaikutuksia. EMCDDA:n äskettäin aiheesta julkaisemassa raportissa ⁽⁴⁾ esitetään yleiskatsaus huumetutkimuksen toteuttamisesta Euroopassa. Lähiaikoina valmistuva Euroopan komission käynnistämä tutkimus sisältää suosituksia, joiden tarkoituksena on korjata tiedon puutetta sekä parantaa tutkimusalan yhteistyötä Euroopassa.

Viime vuotta tullaan todennäköisesti pitämään tärkeänä käännekohtana kansainvälisen huumeidentorjuntapolitiikan historiassa. Valmistautuessaan käynnistämään uuden huumausaineita koskevan toimintasuunnitelmansa (2009–2012) Euroopan unioni on entistä tietoisempi siitä, että Euroopassa vallitsee nyt voimakas yksimielisyys tulevasta suunnasta sekä selkeä käsitys edessä olevista haasteista.

Huomautuksia:

⁽¹⁾ Yhdistyneiden Kansakuntien huumausainetoimikunnan (CND) istunnossa maaliskuussa 2008 käynnistettiin 10-vuotisarviointi edistymisestä asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisessa.

⁽²⁾ Ks. myös erityisteema *Drugs and vulnerable groups of young people*, 6.11.2008: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽³⁾ Ks. myös erityisteema: *Towards a better understanding of drug-related public expenditure in Europe*, heinäkuu 2008: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽⁴⁾ Ks. myös erityisteema: *National drug related-research in Europe*, lokakuu 2008: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

Tietoa kaikista *Vuosiraporttiin* liittyvistä tuotteista, uutistiedotteista, palveluista ja tapahtumista on saatavilla 6.11.2008 klo 10.00 Keski-Euroopan aikaa osoitteesta:

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>